

forberedende arbejde og fra bevillingsmyndighederne at opnå de ikke ubetydelige summer, som vil udkræves til gennemførelsen af denne omfattende udgave. H. H-t.

Med den vældige Udvikling af Arkæologien i det sidste Aarhundrede — hver Dag bringer nye Fund, hvert Aar nye Skrifter — er ogsaa Interessen for og Studiet af dette Fags Udviklingshistorie i stadig Stigning. Det er en kendt Sag, at Danmark i denne Videnskab har spillet en afgørende Rolle med Navne som C. J. Thomsen, J. J. A. Worsaae, Jap. Steenstrup og Sophus Müller, og det bør derfor være en Opgave for dansk Forskning at gøre Rede for denne betydningsfulde Indsats i de humane Videnskaber. Talrige Bidrag foreligger allerede, men vigtige Opgaver er endnu ikke løst. Navnlig den centrale Skikkelse, »Gamle Thomsen« og hans epokegørende Tredelingssystem fortjener en Monografi, men ogsaa en almindelig Fremstilling af Oldforskningens Historie i vort Land er paakrævet.

Fra svensk Side foreligger der nu et overmaade betydningsfuldt Værk til Belysning af disse to Spørgsmaal: Bengt Hildebrand: *C. J. Thomsen och hans lärda förbindelser i Sverige 1816—1837. Bidrag till den nordiska forn- och hävdaforskningens historia.* I. Tiden till 1826. Uppsala 1937. II. Tiden 1826—1837. Stockholm 1938. (Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens Handlingar. Del 44: 1—2). For Udviklingen af Museumsvæsenet i Sverige har Thomsen direkte og indirekte spillet en saa afgørende Rolle, at det i høj Grad er paa sin Plads at belyse denne Indsats og gøre den til Hovedlinjen i Fremstillingen. Værket gaar fra 1816, da Thomsen tiltræder sin Stilling som Sekretær i Oldsagskommissionen, og til 1837, da hans unge Ven og Elev Bror Emil Hildebrand bliver Riksantikvar. Som Sønsøn af sidstnævnte og paa mødrene Side af dansk Slægt har Bengt Hildebrand haft ganske særlige Betingelser for at kunne behandle dette skandinaviske Samarbejde og udnytte sine dybtgaaende Studier i svensk og dansk Materiale. En overvældende Mængde nyt Stof er her blevet fremlagt, kyndigt vurderet og levende skildret. Men Bogen giver langt mere end dette. I Indledningen, hvortil der er knyttet en omfattende Bibliografi over den benyttede Litteratur, faar vi en Arkæologiens Historie op til Tiden omkring 1800, først og fremmest i Norden, men ogsaa med Bidrag til dens almindelige Udvikling. Og selvom Thomsen og hans nære Venner Sven Hylander og B. E. Hildebrand er Hovedpersonerne, indeholder Værket, som Undertitelen angiver, ogsaa en Række

Skildringer af Tidens andre Forskere: A. J. Retzius, Jonas Hallenberg, J. G. Liljegren, N. H. Sjöborg, O. A. Lindfors, M. Bruzelius, J. H. Schröder, C. B. Rutström, E. G. Geijer, J. J. Berzelius, Sven Nilsson, for blot at nævne nogle af de bedst kendte svenske. Heller ikke er det Arkæologien alene, som behandles her, men Numismatikken, Museumsvæsenet og f. Eks. det svenske Diplomatariums Historie bliver indgaaende belyst. Med sine udførlige Registre og øvrige udmærkede Apparat vil Bengt Hildebrands store Arbejde blive den Opslagsbog, man bestandig maa raadspørge, naar man vil studere disse Sider af Lærdomshistorien.

Victor Hermansen.

For Studiet af vore Købstæders Historie for Enevælden vil Poul Bredo Grandjean: *Danske Købstæders Segl indtil 1660* (1937) have en ganske særlig Værdi, men ogsaa for mange Sider af Kulturhistorien vil det her fremlagte Materiale være af Interesse og Betydning. Indledningen giver dels en Oversigt over de forskellige Spørgsmaal af almindelig Art: Motiverne for Fremstillingerne paa Seglene (i Virkeligheden et Sagregister), Omskrifterne og Dateringen af Seglene, dels Principperne for Beskrivelsen, som derefter optager den anden og største Del af Teksten. Seglbillederne er beskrevet efter et nøje gennemtænkt, gennemført og paa flere Punkter nyt System med Anvendelse af heraldisk Terminologi.

Sammenholder man Beskrivelse og Billede, faar man præcis og udtømmende Besked om, hvad man kan se paa det enkelte Segl, men heller ikke mere. Det maa efter hele Værkets Karakter ogsaa siges at være rigtigt. Det er en Kildepublikation, et »Corpus sigillorum«, der bevidst undlader at give Fortolkninger, men som fremlægger Materialet paa samme Maade som Repertoriet og Diplomatariet og overlader Udnyttelsen deraf til andre Forskere. I Overensstemmelse med dette Hovedsynspunkt er ogsaa den gamle Fremgangsmaade, som Henry Petersen og Thiset anvendte: at gengive Seglene efter Tegninger, udskiftet til Fordel for den absolut objektive: at bruge Fotografier som Forlæg for Fototypierne. De 32 Plancher giver, i ypperlig Udførelse af Firmaet Pacht & Crones Efterfølger, det bedste Studiemateriale, som for Tiden kan skaffes. Største Delen af de her offentliggjorte Segl var vel kendt i Forvejen, men i mindre paalidelige Gengivelser; de har i høj Grad vundet ved denne Nyudgave. Men dertil kommer, at Forfatteren har forøget vor Viden med en Række hidtil ukendte Købstadsegel af største Interesse som for Eksempel: Helsingør,